

Zápis z 3. kola pracovní skupiny „Využití potenciálu krajiny“ v rámci plánování strategie MAS Blaník o.s. na roky 2014 – 2020(5)

Datum konání: 5. 5. 2014, 17 – 19:30 hodin

Místo: Budova Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim

Účastníci dle prezenční listiny: Jaroslav Kakos (Agro-kvarto Ovčiny), Miroslav Matuška (starosta Obce Kondrac), Mgr. Eva Černohorská (pracující důchodkyně, Bořkocův mlýn), Ing. Oldřich Doležal (OÚ Hulice, Čistá Želivka o.p.s.), Ing. Růžena Kučerová (starostka Městyse Louňovice pod Blaníkem, předsedkyně Mikroregionu Blaník), MgA. Eva Vrzalová (manažerka mikroregionu Český Smaragd), Pavel Kuře (OSVČ z Martinic), Mgr. Karel Havlíček (MAS Blaník – člen Výboru), Ing. Jan Bursík (Agro Domašín), Radmila Matušková (SHR), Ing. Eliška Švejdová (manažerka Mikroregionu Blaník, garantka pracovní skupiny), Ing. Jiří Jelínek (starosta Městyse Načeradec), Ing. Karel Kříž (ČSOP Vlašim – jednatel), PhDr. Eva Houdková (Atelier EH – Vlašim), Mgr. Renata Vondráková (facilitátorka, MAS Blaník o.s. – předsedkyně)

Foto ze setkání:

Program setkání >>

17 - 17:15 - Úvod, shrnutí, představení

17:15 - 18 - Práce ve skupinách

- CÍLE, VIZE – zpracování do představené fiše

18:00 - 18:15 - Shrnutí

18:15 – 19:00 – Návrhy na indikátory a další části fiše

19:00 – 19:30 - Ukončení

Výsledkem jednání je upravená fiše viz níže:

Pozor u příjemců nezapomenou také na: Potravináře, lesáky, myslivce, včelaře, rybáře – všichni producenti

Název MAS:	MAS Blaník o. s.
Název klíčové oblasti rozvoje:	VYUŽITÍ POTENCIÁLU KRAJINY
Pro období	2015 – 2020(5)
Přiřazení klíčové oblasti rozvoje k příslušným dotačním titulům	

(sem se přiřadí dotační tituly, které jsou pro příslušnou fiši relevantní – bude doplněno až po znalosti dotačních titulů na nové programovací období 2015 – 2020, ZEJMÉNA PRV)

VIZE oblasti: VYUŽITÍ POTENCIÁLU KRAJINY

Území spadající do regionu MAS Blaník o.s. si zachovává svůj malebný ráz, přívětivý turistům i místním obyvatelům. Region nabízí širokou škálu služeb, nabídku místních a tradičních výrobků a tím i dostatek pracovních míst přímo na venkově. Krajina je funkční a členitá, udržovaná a prostupná. Má schopnost efektivně zadržovat vodu a je schopna se přirozeně bránit vůči povodním. Nabízí volně přístupné zdroje vody a nevyskytují se vážnější problémy s erozí či dalšími negativními jevy způsobenými nepříznivým chováním v krajině a přírodě. Na území funguje systém osvěty, popularizace přímého prodeje, poradenství. Jsou dokončeny Komplexní pozemkové úpravy, často navázaných na ochranu přírody či zemědělství. Jsou vyřešeny historické problémy často způsobené násilnou kolektivizací v 50. letech 20. století, majetkové vztahy. Krajina je funkční a členitá, prostupná, má schopnost efektivně zadržovat vodu, nabízí volně přístupné zdroje pitné i nepitné vody a nevyskytují se vážnější problémy s erozí či dalšími negativními jevy způsobenými nepříznivým chováním v krajině a přírodě.

Popis výchozí situace pro fiše – popis terénu

Bude doplněno v rámci projektu OPTP.

Vymezení fiše

Celkový cíl fiše

Cílem rozvoje v oblasti „Využití potenciálu krajiny“ je harmonická pestrá krajina, která vytváří dostatečný potenciál pro její šetrné využití a zajištění obživy místních obyvatel.

je příspěvek k odpovědnému a efektivnímu využívání zdrojů přírody a krajiny vč. odpovědné zemědělské činnosti s ohledem na budoucí generace, faunu, floru, biodiverzitu, přírodní zdroje, zdroje pitné vody při současném zajištění pracovních míst na venkově, kdy po staletí bylo venkovské obyvatelstvo na zdrojích extravillánu závislé a tyto využívalo pro svůj život a obživu s respektem k dalšími generacím.

Strategické cíle fiše (tj. specifické cíle)

1. Cílem je zajištění co největší průchodnosti krajiny s důrazem na její funkční využití pro život, turistický ruch a zemědělskou činnost při zohlednění zájmu různorodých cílových skupin
2. Cílem je prostřednictvím snižování či eliminací negativních projevů způsobených lidskou činností v krajině jako je eroze, ohrožení biodiverzity, ztráta vody (zvláště zdrojů pitné vody) přispět k trvale udržitelnému rozvoji přírody – zejména složek – půda, voda, fauna, flora
3. Cílem je prostřednictvím podpory diversifikace zemědělské /lesnické/potravinářské činnosti anebo návratu k původním tradičním zemědělským a řemeslným či potravinářským postupům, vyžadujícím často vyšší míru lidské/ruční práce, napomoci zvrátit negativní trend v regionu a sice ubývání pracovních příležitostí na venkově a naopak tyto nabídnout
4. Cílem je prostřednictvím péče o vodní zdroje, jejich ochrany a prostřednictvím aktivit směřujících k zadržení vody v krajině pomoci účinně zadržet vodu v krajině a zachovat zdroje pitné vody pro budoucí generace, faunu i floru s cílem trvale udržitelného rozvoje území
- 4-5. (Spojeny původní cíle 2 a 4) – Cílem je zadržet vodu v krajině pro zajištění biodiverzity, udržitelnosti vodních zdrojů, možnosti hospodaření a eliminaci negativních jevů jako jsou povodně, erozní splavy a rychlé znehodnocení kvality vody a půdy
6. Cílem je za pomoci podpory financování projektových dokumentací a dalších aktivit př. financování právních služeb pro krajinu, životní prostředí a zemědělství pomoci vlastníkům anebo správcům majetku připravit konkrétní projekty v kvalitě, která je požadována pro financování z fondů EU či jiných zdrojů anebo pomoci těmto i bez financování třetí strany vyřešit problémy v území (často legislativně, narovnání právních vztahů)
- 5-7. Podpora nových myšlenek a přístupů při využívání potenciálu krajiny (nové způsoby)

Oblasti podpory (typy podporovaných aktivit)

1. **Úprava, vybudování, údržba cest:** Úprava, vybudování, údržba cest polních, lesních, hippo, cyklostezek <<

víceúčelové, nutné zohlednit zájem více skupin uživatelů (ne zbytečně úzké – př. jenom cyklo) + financovat údržbu + financovat zeleň + financovat vybavení – vč. nákupu mechanizace + spolupráce se zemědělci (vč. přípojek, přejezdů na pole, čistící pásy, atp.)

- víceúčelové cesty
 - budování, opravy, údržby včetně okolí
 - součástí jsou přípojky, přejezdy na pole, čistící pásy
 - vznikají ve spolupráci obcí, vlastníků a uživatelů
 - plánování s ohledem na budoucí údržbu (sjezdové pro techniku – př. výsadba zeleně pouze z jedné – jižní - strany)
- okolí víceúčelových cest, škarpy – příjemce je vlastník cesty (aby mohl hradit údržbu)
- cesty polní, lesní
- zeleň – údržba, výsadba – plánována s ohledem na víceúčelovost cesty (plánovat výsadby s ohledem na další využití)
- vybavení – mobiliář – pro koně, lidi, cyklisty
 - napajedla, lavičky, mapy, nástěnky

2. Podpora opatření na členitost krajiny: Podpora opatření na členitost krajiny s důrazem na prevenci eroze, její přístupnost (louky, remízy, atp.) a podporu biodiverzity

- protierozní opatření
 - meze, remízy, zatravnovací pásy, zídky v úvozových cestách
 - podpora tomu, kdo buduje (majitel, nájemce, uživatel)
 - SPECIFIKACE:
 - udržitelnost 10 let
 - neoplocený pozemek
 - původní druhy
 - extravilán, volná krajina
- krajinotvorné opatření
- aleje, solitéry

3.2. Podpora diversifikace a tradičních zemědělských postupů a činností: Podpora diversifikace a tradičních zemědělských postupů a činností vč. pěstování původních plodin, pasení dobytka + Podpora uplatnění výstupů ze zemědělství (prvovýroby) v místě a nejbližším regionu >> distribuce, reklama, zpracování, vč. podpory inovativních přístupů

- uplatnění výstupů ze zemědělství v místě – nejbližším regionu
- sladění různých zájmů cílových skupin – vč. mysliveckého hospodaření v honitbách
- podpora vybavení zemědělců k prodeji „ze dvora“
 - např. dotace na mléčný automat, linku na zpracování masa, zpracování plodin, sušárna na ovoce, moštárna, palírna... vše v malém měřítku
- podpora (vybavení) zemědělců k diverzifikaci činnosti („přidružená výroba“)
 - souvislost s hlavní činností – např. výsadba vrb na louce na pletení košíků, chovatel ovcí začne plést svetry . nutná návaznost na hlavní činnost (součást cyklu)
 - podpora na nákup vybavení i např. výsadbu těch vrb, sadů jabloní atp. – tedy na:
 - výsadbu plodin
 - vybavení na zpracování
- propagace – tuto část omezit max % z projektu
- portál – informace, inzerce (prodám maso, králíka, vejce... scháním maso na neděli, zajdu na web, najdu prodejce, domluvíme, vyzvednu)

4.3. Péče o vodu a její zadržování v krajině: Péče o vodu a její zadržování v krajině (vč. rybníky, mokřady, tůňe) + zachování a ochrana zdrojů pitné vody, protipovodňová opatření

- rybníky – malé - budování i obnova
 - přírodě blízkým způsobem (ne betonové nádrže), přírodní koupací biotopy
 - v obci i v krajině
- tůňe, mokřady
- drobné revitalizace toků
- studánky, poldry
- příjemci: obce, zemědělci – vlastníci i nájemci
- protierozní opatření
 - meze, remízy, zatravnovací pásy, zídky v úvozových cestách + údržba těchto prvků
 - podpora tomu, kdo buduje (majitel, nájemce, uživatel)
 - SPECIFIKACE:
 - udržitelnost 10 let

- neoplocený pozemek
- původní druhy
- extravilán, volná krajina
- krajinotvorné opatření
 - aleje, solitéry- konzultace s uživateli (zemědělci), stromy pro včely
- Prevence před přemnožením zvěře (spolupráce s myslivci)

5.4. Podpora zpracování projektové dokumentace pro krajinu, životní prostředí a zemědělství: Podpora zpracování projektových dokumentací pro krajinu, životní prostředí a zemědělství – řešení vlastnických vztahů, historických záležitostí a problémů (př. stavby na cizím pozemku vč. jejich odstranění, atp.) – narovnání historických problémů (např. se týká typicky meliorací), dotace jak na stavby, tak na plány demolice

- včetně povolení
- stavba – (ne budovy) –
 - cesta – viz specifikace víceúčelových cest
 - rybník – neomezeno velikostí, ale jinak viz rybníky v protierozních opatřeních
 - meliorace – demolice
 - protierozní opatření
- plán demolice v extravilánu např. stará vodárna na cestě
- krajinotvorné opatření
- plus viz vše co uvedeno v předešlých tématech – jen dokumentace

6. Inovativní projekty

(Kroužky na téma krajina pro děti a mládež (přeřadit do části Výchova a vzdělávání?)

Uplatnění přístupu LEADER, inovativního přístupu či CLLD přístupu

Přístup LEADER/CLLD v této fiši bude zejména cílen na veřejné/komunitní projednávání vybraných projektů.

Preferenční kritéria (budou shodná u všech fiší)

Projekt propojuje více generací mezi sebou

Projekt propojuje veřejný a soukromý zájem-sektor

Projekt je konzultován se zainteresovanými uživateli

Obnova historických cest a alejí (podpora stávajících cest)

Projekt přispěje k ochraně úrodné půdy (vč. zohlednění typu mechanizace)

Vznik pracovního místa či sebezaměstnání (OSVČ, nová činnost)

Kritéria hodnocení (jsou různá v rámci každé fiše)

Projekt vytvoří pracovní místo

Počet KM údržby či vybudovaných cest

Počet „krajových“ odrůd stromů

Četnost sečení/rok – údržba cest (2 – 3krát za rok)

Kritéria pro monitoring a hodnocení stanovená MAS (tj. indikátory)

SWOT

Silné stránky

- Obecně pěkná krajina s málo průmyslem
- Poměrně lesnatá krajina v porovnání se zbytkem republiky
- Dominantu tvoří Blaník – potenciál cestovního ruchu
- Podařilo se ve Vlašimi rekonstruovat sportovní areály a okolí podél řeky Blanice jako vzorový projekt
- Dobře fungující se základní organizace včelařů Čechtice
- Existence a činnost „Kraje blanických rytířů“
- Údržba vlašimského zámeckého parku

Slabé stránky

- Želivka a její ochranné pásmo se stalo nepřístupnou částí krajiny
- Hospodaření zemědělců okolo Želivky není příznivé
- Nedostatečná je kompenzace ze strany státu za vodní nádrž Želivku a vše s ní související
- Nedostatečná je průchodnost krajiny/její rozdělení – pro zvířata, člověka, zemědělce
- Cesty vč. cyklostezek vč. zeleně podél jsou likvidovány těžkou technikou
- Krajina není využívána pro potravinovou výrobu ale energetické účely – řepka, kukuřice
- Malá ochota revitalizovat krajinu ze strany vlastníků, obcí, družstev
- Pěstují se GMO plodiny
- Jsou neobdělávané škarpy, meze a tím se dostává plevel na pole navíc to „hrozně vypadá“
- Přestávají být obdělávány části polí (př. při lesu), kam se technika nedostane – není to dobré pro přírodu
- Špatné je hospodaření s vodou vč. velkého počtu meliorací
- Podblanicko je specifické (v porovnání s celou ČR) velkým hospodářskými celky (velká pole – jeden celek až 100 hektarů)
- Nefunkční příkopy - >> následná eroze
- Realizováno jenom málo pozemkových úprav – a velmi pomalá realizace tam, kde probíhají – př. 10 let jedna vesnice
- Problematické je tzv. náhradní užívání (tj. stav, kde vlastník pozemku pronajme pozemek jeho uživateli, ale ten ho reálně neužívá, neboť se s jiným uživatelem domluví na tzv. náhradním užívání a to z důvodů – př. nedostupnosti pozemku ve větším lánu, nepřístupnosti cestou, efektivity hospodaření omezeného počtu uživatelů v území – př. soukromník a družstvo vlastníků)
- Problematická je velkovýroba všeho (př. i balíků slámy, které už se malé neseženou a velké jsou určitému segmentu uživatelů – př. chov králíků doma – na nic – nepoužitelné)
- Nezájem lidí o veřejné prostranství a sdílené prostory
- Chybí hnůj do půdy – žerou ho bioplynky
- Nedostatečné označení stezek
- Chybějící infrastruktura cest (např. z Vlašimi ke Kupsově mlýnu)
- Celková estetika obcí (nedostatečná, neřeší se >> výzva jsou drobné grantové programy př.)
- Nedostatečná podpora živočišné výroby (nedostatečná absorpce vody do půdy – málo humusu – splachy)
- Nevhodná dotační politika – neexistuje podpora pěstování tradičních plodin (len, brambory, hrách, jetel)
- Nedostatečná podpora včelařství (finanční i množstevní podpora léčiv, nedostatečně je zavčelená oblast – absence /mladých/ nových/ včelařů)
- Neexistují hippostezky ve Středočeském kraji
- Nezpevněné polní a lesní cesty (zarostlé - > pak se jezdí po jiných pozemcích nebo po polích -> znamená další zhutnění půdy)
- Nízké % vlastnictví půdy uživateli – vysoký podíl nájemní půdy – pokud majitelé nemají zájem nebo je

	<p>více majitelů, tak se těžko realizují projekty investiční v krajině (!)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zemědělcům vadí stromy u cest nebo remízky – špatná je pak dostupnost technikou – neefektivní hospodaření X principy zase biodiversity – požadavek na zachování a navýšení počtu remízků - Chybí (jsou nedostupné) finance na odbahnění malých rybníčků do 2 ha (mimo ochranná pásma a hasičské nádrže) - Neudržování a nefunkčnost původních meliorací - Cyklostezky nejsou přístupné pro užívání zemědělcům (ani tak zhotovované) - Nedostatek městské zeleně ve Vlašimi - <u>Není realizován požadavek i na zachování „divoké“ přírody př. ve Vlašimi (tj. biodiversita)</u> - <u>Nevhodně zasázené aleje</u> - <u>Chybí údržba vysázených alejí v krajině</u>
<p><u>Příležitosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Spolupráce s obcí v péči o zeleň - Podpora včelařství a řešení nemocí včel - Respektování protierozních opatření (a povinností vyplývajících z nařízení) - Údržba okolí řek – přístup na louky - Finanční zvýhodnění zemědělské činnosti v CHKO (př. daňové úlevy?) - Vybudování cyklostezek v regionu - Výsadba alejí, obnova rozoraných cest - <u>Údržba polních a lesních cest zemědělci</u> - <u>Urychlení komplexních pozemkových úprav</u> 	<p><u>Hrozby</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Omezování zemědělské činnosti v CHKO Blaník

Přespis z flipchartů:

- Důležité – doplnit výsadbu zeleně s ohledem na další využití (STROMY PRO VČELY, NEKTARODÁRNÉ DŘEVINY – VČELY, BIODIVERSITA)
- Důraz na protipovodňová opatření
- Vznik rybníků a kopacích přírodních biotopů
- Poldry
- Definice žadatelů: Příjemcem mají být vlastníci i nájemci
- Plusové body za pracovní místo nebo vznik – OSVČ ,SVO /ZALOŽENÍ, SEBEZAMĚŠTN./

KRITERIA

- VEŘEJNÝ +SOUKROMÝ SEKTOR – VEŘEJNÝ ZÁJEM?
- PODPORA STÁVAJÍCÍCH A HISTORICKÝCH CEST +
- PROJEKT PŘÍSPĚJE – K OCHRANĚ ÚRODNÉ PŮDY/ÚRODNOSTI
 - + - POUŽÍVÁNÍ STAT HNOJIV
 - MECHANIZACE PŘÍZNIVÁ/ODPOVÍDAJÍCÍ
 - TECHNOLOGIE
- PRACOVNÍ MÍSTO NEBO ČETNOST SEČENÍ ZA ROK- OPERACÍ ÚDRŽBY=PÉČE O KRAJINU
 - POČET KM ÚDRŽBY + CEST = SLUŽBY
 - + PREFERENCE=KRAJOVÉ ODRŮDY=SEZNAM

- PODPORA NOVÝCH MYŠLENEK A PŘÍSTUPU PŘI VYUŽÍVÁNÍ POTENCIÁLU KRAJINY
- OBNOVA A ÚDRŽBA HISTORICKÝCH CEST+KONZULTACE S ZAINTERESOVANÝMI UŽIVATELI – VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

1. ÚDRŽBA PRVKŮ – PRACOVAT S TÍM, CE JE A TO UDRŽOVAT = **PLATIT**

Žadatelé:

2. MYSLIVECKÉ HOSPODAŘENÍ

- OSVĚTA MYSLIVOSTI-PŘEMNOŽENÁ PRASATA, ODCHOVNY DROBNÉ

LESÁCTVÍ – KURZY, KROUŽKY ,

- INVESTICE – MYSLIVCI-CHOV DROBNÉ ZVĚŘE A PTÁKŮ

VČELAŘI

RYBÁŘI

PRODUCENTI

- PŘEDNOSTNĚ V REGIONU POZEMKOVÉ ÚPRAVY

- PRO REGION ŽELIVKA

- DOSTUPNOST REGIONU

Cílem je prostřednictvím odpovědného a efektivního využívání krajiny, jejích zdrojů a hospodaření s nimi s ohledem na tur. oblasti nabídnout dostatečné množství pracovních míst

Hesla:

- Pracovní místa
- Hezká krajina
- Čistá voda
- Zdraví
- SPOJIT CÍLE 2+4

Cílem je zadržet vodu v krajině pro zajištění zachování biodiverzity, udržitelnosti vodních zdrojů, možnosti hospodaření a eliminaci negativních jevů jako jsou povodně, erozní splavy a rychlé znehodnocení kvality vody a půdy

POTRAVINY

Cíl: Kvalitní potraviny + kvalitní pitná voda + zdravá krajina

Dobrá zeměd. Praxe – kvalita prostředí

Podpora zahájení potravinářství